

## **O P O N E N T S K Ý P O S U D O K**

**na habilitačnú prácu**

**JUDr. et Mgr. Márie Mamokovej, PhD.**

**v habilitačnom konaní**

**na tému „*Právna úprava bezpilotných prostriedkov v Slovenskej republike v kontexte reglementácie Európskej únie vývoja*“**

**na získanie vedecko-pedagogického titulu  
docent v študijnom odbore : 9205 Bezpečnostné vedy**

Rozhodnutím predsedníčky Vedeckej rady a rektorky Akadémie Policajného zboru v Bratislave pani Dr. h. c. prof. JUDr. Lucie Kurilovskej, PhD., ev. č.: O 006/2020 zo dňa 27. 05. 2020 som bol podľa § 1 ods. 8 vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, vymenovaný za oponenta habilitačnej práce na tému „*Právna úprava bezpilotných prostriedkov v Slovenskej republike v kontexte reglementácie Európskej únie*“, ktorú predložila v habilitačnom konaní v študijnom odbore Bezpečnostné vedy JUDr. et Mgr. Mária Mamoková, PhD.

**Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce :**

Z hľadiska zvolenej témy habilitačnej práce možno uviesť, že habilitantka si zvolila aktuálnu tému vzhľadom na odbor Bezpečnostné vedy. Predložená habilitačná práca sa zameriava na teoretické a aplikačné kontexty reglementácie bezpilotných prostriedkov na území Slovenskej republiky v kontexte vývoja legislatívy Európskej únie. Autorka skúma novoprijatú právnu úpravu dronov so zameraním na jednotlivé segmenty bezpilotných lietadiel a bezpilotných leteckých systémov a ich vplyv a aplikačný rozmer v súvislosti s následnou implementáciou do nášho právneho poriadku. Podstatná časť práce je venovaná využívaniu bezpilotných prostriedkov v rámci verejného a súkromného sektora, na čo nadvázuje aj empirický výskum, ktorý je jej súčasťou. Aktuálnosť témy habilitačnej práce možno zvýrazniť aj tým, že predstavuje jednu z najdiskutovanejších a zároveň ústredných tém v oblasti ochrany bezpečnosti, ale aj súkromia občanov. Habilitantka na túto tému reagovala tiež aktuálnou štúdiou pod názvom *Vybrané aspekty právnej úpravy „otvorenej“ kategórie bezpilotných vzdušných prostriedkov v kontexte reglementácie Európskej únie*. Táto habilitačná práca tak reaguje na doteraz málo spracovanú problematiku využívania dronov a bezpilotových lietadiel, čo možno hodnotiť veľmi pozitívne. Z hľadiska aktuálnosti tak ide o veľmi aktuálnu a zaujímavú tému, ktorá si neustále vyžaduje pozornosť odbornej spoločnosti.

### **Cieľ habilitačnej práce :**

Hlavným cieľom habilitačnej práce je analyzovať súčasný stav právnej úpravy dronov a bezpilotných prostriedkov na našom území v kontexte rozsiahlej novoprijatej legislatívy v rámci Európskej únie. Habilitačná práca zároveň poukazuje na potrebu využívania bezpilotných prostriedkov v jednotlivých segmentoch verejnej sféry počas mimoriadnych situácií. Habilitačná práca je zhotovená v nadväznosti na informácie zo systematického štúdia vnútrostátnej legislatívy ako aj smerníc a nariadení prijímaných Európskou úniou, čo vhodne dáva do súladu náš právny systém a sekundárne právo EÚ. Hodnotím pozitívne prepojenie teoretickej bázy s praktickou aplikovateľnosťou problematiky tohto riešeného problému a samozrejme aj vedeckou dokumentovateľnosťou snaženia habilitantky, najmä pokiaľ ide o zrozumiteľné grafové zobrazenie. Predložená habilitačná práca skúma právne predpisy prijaté Európskou úniou, ktoré majú bezprostredný vplyv na prijatie nového rozhodnutia slovenského Dopravného úradu z 15. novembra 2019, pričom získané informácie sú následne premietnuté do praktickej aplikácie. Pri hodnotení možno konštatovať, že habilitačná práca po obsahovej stránke predpokladaný cieľ splnila.

### **Metódy habilitačnej práce :**

Voľba vedeckých metód skúmania problematiky je nepochybne správna. Pri spracovaní habilitačnej práce autorka vhodne využila najmä metódy analýzy, syntézy, indukcie, dedukcie. Aplikovanie zvolených metód nasvedčuje tomu, že habilitantka vedecké metódy dostatočne ovláda. Vedecké metódy spracovania habilitačnej práce sú nástrojmi poznávania a pri ich výbere rozhoduje kritérium primeranosti, teda výber metódy závisí od predmetu a cieľa poznávania a skúmania. Metodika práce a metódy skúmania spravidla obsahujú charakteristiku objektu skúmania, pracovné postupy, spôsob získavania údajov a ich zdroje, použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov. Využitie vedeckých metód sa prelína takmer v každej kapitole oponovanej habilitačnej práce. Voľba metód a ich následná aplikácia, v kontexte jasne premyslenej metodiky postupu, viedli k vytvoreniu habilitačnej práce, ktoré je, podľa môjho názoru, mimoriadne zaujímavá, pre odbor Bezpečnostné vedy potrebná a ďalej rozvíjateľná, pričom habilitantka obohacuje nielen problematiku charakterizovania právnej úpravy dronov a bezpilotových lietadiel, ale súčasne aj prístupy k širšiemu chápaniu tejto problematiky v kontexte riešenia tohto problému na úrovni Európskej únie. Vyústením snaženia habilitantky je formulácia zovšeobecnení, odporúčaní, podnetov a trendov, obsiahnutých v takmer každej kapitole, ktoré sú podnetom pre ďalšie skúmanie.

### **Formálna stránka habilitačnej práce :**

Habilitačná práca JUDr. et Mgr. Márie Mamokovej, PhD. je spracovaná na vynikajúcej teoretickej, odbornej a pojmovej úrovni. Uvedenú skutočnosť možno konštatovať vo vzťahu ku charakteristike predmetu a obsahu zvolenej témy vrátane záverov, ku ktorým autorka dospela. Uvedený spôsob spracovania sa odvíja aj od formálnej úpravy vychádzajúcej zo štandardu „*STN 01 6910: 1999. Pravidlá písania a úpravy písomnosti*“. Habilitačná práca splňa všetky formálne náležitosti obsiahnuté v Kritériách na habilitačné konanie na Akadémii Policajného zboru v Bratislave v zmysle Uznesenia Vedeckej rady zo dňa 10. 09. 2018.

Z formálneho a jazykového hľadiska je habilitačná práca teda spracovaná na požadovannej úrovni. Z prehľadu použitej odbornej literatúry a literárnych prameňov, ktorými autorka z podstatnej časti argumentuje vyplýva, že pre účely spracovania habilitačnej práce preštudovala v rámci dostupnosti primerané množstvo na vec sa vzťahujúcej slovenskej, resp. zahraničnej literatúry, právnych predpisov a internetových zdrojov. Autorka v zozname bibliografii (použitých prameňov) prehľadne rozdelila zdroje

z ktorých čerpala poznatky. Dodržala odporúčaný typ písma (Times New Roman) ako aj veľkosť 12, pri riadkovaní 1,5, ten je jednotný v texte celej práce; riadkovanie citácií 1,0, veľkosť 10. Technicko-etická úroveň spracovania 142. poznámok pod čiarou je na potrebnej úrovni. V tomto kontexte habilitantka dodržala etiku ako aj techniku citovania, teda spôsob etickej normy vo vzťahu k cudzím myšlienkom a výsledkom, ktoré sú obsiahnuté v iných dokumentoch a v použitej literatúre.

Autorka správne v práci spája miesta v texte so záznamami o dokumentoch, ktoré sú v zozname použitej literatúry. Každý citát je uvedený presne so všetkými typografickými zvláštnosťami, príčom vyjadruje ucelenú myšlienku a z pôvodného textu sa vybral tak, aby neboli porušený jeho skutočný význam. Pred zvolením citátu autorka starostlivo posúdila predchádzajúci a nasledujúci kontext celku, z ktorého bol citát vybraný. Pri spracovaní habilitačnej práce použila i parafrázovanie myšlienok alebo odkazovanie na časti publikácie.

Táto habilitačná práca má štandardnú úpravu požadovanú Akadémiou Policajného zboru v Bratislave, príčom rešpektuje formálne a citačné kritériá i zásady odkazovania na primárnu a sekundárnu literatúru v zmysle všeobecných právnych predpisov a stanovených požiadaviek.

#### **Zhodnotenie protokolu o kontrole originality :**

Pokiaľ ide o tzv. „Protokol o kontrole originality“ zo dňa 03. marca 2020, ten je výstupom zo „Systému na odhalovanie plagiátov pre potreby slovenských akademických a výskumných inštitúcií“ (ANTIPLAG, kontrola originality), ktorý beží nad Centrálnym registrom záverečných a kvalifikačných prác (CRZP). Autorka má zhodu originality 3,46 %, najvyššiu čiastkovú originalitu 1,45 %, čo možno považovať za výborný výsledok kontroly originality odmietajúci akýkoľvek náznak plagiátorstva.

Z uvedeného výsledku kontroly originality vyplýva, že habilitačná práca JUDr. et Mgr. Márie Mamokovej, PhD. je originálna, vytvorená pri dodržaní pravidiel práce s informačnými zdrojmi, príčom nenarúša autorské práva iných autorov a nemá charakter plagiátorstva.

#### **Obsahová stránka habilitačnej práce :**

Autorka prácu systematicky rozdelila do šiestich kapitol. Obsahom prvej kapitoly sú metodologické východiská, z ktorých habilitačná práca vychádza a špecifikácia formy, akou bude výskum realizovaný. Druhá kapitola pojednáva o historických kontextoch vývoja bezpilotných prostriedkov, príčom podstatnú časť tvorí exkurz do využívania bezpilotných prostriedkov vo verejnej a v súkromnej sfére s priblížením ich významu počas krízových situácií, t. z. aké sú aplikačné pozitíva a negatíva týchto prostriedkov. V tretej kapitole je pertraktovaná problematika legislatívneho zakotvenia bezpilotných lietadiel v Slovenskej republike v kumulatívnych intencích novoprijatej právnej úpravy Európskej únie. Predmetom štvrtnej kapitoly je skúmanie a vysvetlenie postupu, akým bola prijímaná nová legislatíva v Európskej únii a aký ďalší progres nás čaká v najbližších rokoch v snahe o zvýšenie bezpečnosti používania bezpilotných lietadiel. Piata časť práce je empirickým výskumom realizovaným vo forme dotazovania študentov prvého ročníka magisterského štúdia na Akadémiu Policajného zboru v Bratislave. Šiesta kapitola je venovaná overovaniu a zhodnoteniu jednotlivých čiastkových hypotéz habilitačnej práce a následnej verifikácií alebo naopak falzifikácií hlavnej hypotézy. V závere sú obsiahnuté poznatky získané v rámci predchádzajúceho skúmania s cieľom načrtiť legislatívne scenáre riešenia uvedenej problematiky a anticipovať budúcu normotvornú genézu v dotknutej oblasti. Obsahová stránka napĺňa všetky kritériá vyžadované pre habilitačné práce.

## Výsledky habilitačnej práce :

Habilitačná práca nadvázuje na vedecko-výskumnú úlohu Akadémie Policajného zboru v Bratislave v súčinnosti s prezídiom Policajného zboru publikovanú pod číslom VVU: vysk 234, ktorého habilitantka bola súčasťou ako riešiteľ čiastkovej vedecko-výskumnej úlohy, pričom pozornosť zamerala na oblasť bezpilotných prostriedkov, na legislatívnu úpravu dronov a postoj príslušníkov Policajného zboru v aktívnej službe k týmto prostriedkom. Vedecký prvok habilitačnej práce je tak zrejmý a výsledky empirického výskumu to preukazujú. Pri spracovaní habilitačnej práce sa habilitantka rozhodla nadviazať na predošlé zistenia, rozšíriť oblasť výskumu a zistiť, aký je stav znalostí študentov Akadémie Policajného zboru v rámci legislatívnej úpravy dronov a názor na ich používanie. Oslovenými respondentami boli študenti prvého ročníka magisterského štúdia dennej aj externej formy (oslovení externí študenti študijného programu „Bezpečnostnoprávna ochrana osôb a majetku“ – konverzný).

Habilitačná práca sa vyznačuje dostatočným teoretickým charakterom využívajúc základné vedecké metódy potrebné pre splnenie cieľa habilitačnej práce.

Pri hodnotení obsahovej stránky je dôležité posúdenie jadra habilitačnej práce. Jadro habilitačnej práce je hlavná časť práce a jeho členenie je určené typom práce – na základe vlastného doterajšieho výskumu s využitím vedeckého odborového potenciálu prináša zásadné poznatky alebo teoretické východiská, ktorou sa má dosiahnuť rozsiahla vedecká rozprava, v ktorej sa na základe vedeckého výskumu a s využitím bohatého dokladového materiálu a vedeckých metód rieši zložitý odborný problém – právna úprava dronov a bezpilotných lietadiel. Jadro pozostáva z nadvádzajúcich piatich kapitol (2- 5) a podkapitol, ktorých rozpracovanie zabezpečuje postupné prenikanie do podstaty zákonnej úpravy dronov a bezpilotných lietadiel, a to v nevyhnutných súvislostiach a vzťahoch. Jadro tvoria hlavné časti, ktorými sú: súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí, cieľ habilitačnej práce, metodika práce a metódy skúmania, výsledky práce. Ide o širokú tému, ktorej komplexnosť spracovania v žiadnej práci by možná nebola. Habilitantka zvolila i v nadváznosti na využité metódy a predpokladaný cieľ spracovania úpravu zameranú na charakteristiku a empirický výskum tejto problematiky.

Každá habilitačná práca musí obsahovať teoretický úvod, ktorý analyzuje aktuálny stav poznatkov v danej problematike, charakteristiku cieľov, podrobny opis použitých postupov (metód práce, zdrojového materiálu), jadro, dosiahnuté výsledky, ich výhodnotenie, záver a zoznam použitej literatúry (bibliografiu). Pri formulovaní výsledkov spracovania habilitačnej práce a pri prezentácii vlastných názorov na riešený problém, resp. pri porovnávaní vlastných názorov s názormi uznávaných osobností autorka hovorí v prvej osobe jednotného čísla, v prítomnom čase. V závere práce autorka poukazuje na empirický výskum a jeho závery, najmä: využívanie dronov v súkromnej sfére podporuje asi polovica respondentov a to prevažne denných študentov, teda poslucháčov nepochádzajúcich z policajnej praxe. Všetci respondenti pripúšťajú možnosť, že pri používaní dronov súkromnou sférou dochádza k porušovaniu práv na ochranu osobnosti, tento jav je tak mohutný a dlhodobý, že nastala jeho akceptácia, resp. je vedome tolerovaný. Súhlasné stanovisko s používaním dronov vo verejnej sfére prezentovali takmer všetci študenti, aj preto je odôvodnený predpoklad, že používanie dronov je účelné, verejnosť s ním súhlasí a drony by funkčne aj právne mali byť začleňované do novovzniknutých situácií. Oponent so všetkými výsledkami výskumu súhlasí a nemá k tomu pripomienky.

Habilitačná práca má spolu s abstraktom, jadrom práce, záverom, zoznamom použitej literatúry a prílohovou časťou 141 strán, pričom prináša v šiestich kapitolách teoreticko-právnu analýzu skúmanej problematiky v kontexte právnej úpravy EÚ. Habilitantka sa tejto téme podrobne venovala a skúmala ju, o čom svedčí bohatý poznámkový a citačný aparát. Vhodným sa javí vlastný spôsob spracovania habilitačnej práce, vnútorná štruktúra šiestich kapitol je prepracovaná, autorka sa snaží riešiť zvolenú problematiku z rôznych uhlov pohľadov, čo dáva habilitačnej práci aspekt komplexnosti. O podrobnom skúmaní svedčí aj bohatý zoznam použitej literatúry (bibliografie), počnúc knižnou a časopiseckou literatúrou, ako aj právnych predpisov a internetových zdrojov, ktoré sa vo všeobecnej rovine viažu k

danej problematike a podávajú vo svojom komplexe použitia reprezentatívny obraz o literárnych domáčich, zahraničných zdrojoch, z ktorých čerpala poznatky.

Habitačná práca sa vyznačuje aj prvkom dôkladnosti, v tomto kontexte možno oceniť snahu habilitantky pri obsahovom spracovaní práce. Členenie práce a logická nadväznosť týchto šiestich kapitol a ich jednotlivých podkapitol, ako aj metodologická adekvátnosť sú vyhovujúce. Využitie zdrojov (primárnej i sekundárnej) odbornej literatúry, ako aj kvalita a kvantita ich reflexie je na vyhovujúcej úrovni. Závery práce by mohli byť použité ako teoretický základ skúmajúci problematiku právnej úpravy dronov a bezpilotných lietadiel v kontexte odboru 9205 *Bezpečnostné vedy*.

Habitačná práca je podľa môjho názoru prínosom k výskumu v danej oblasti. Autorka preukázala v tejto oblasti svoje teoreticko-praktické schopnosti zvládnutia témy, dobrý písomný prejav a postreh pri poukazovaní na právnu úpravu *de lege lata* a prípadné postrehy, námety, podnety.

Habitačná práca JUDr. et Mgr. Márie Mamajkovej, PhD. preukázala jej pripravenosť na samostatnú teoretickú a aplikačnú činnosť, tiež na riešenie teoretických i praktických problémov študijného odboru *Bezpečnostné vedy*. V primeranom rozsahu rozpracúva netriálny teoretický problém, ktorý bol vygenerovaný potrebami praxe v kontexte slovenského právneho poriadku. Problém analýzy a komparácie tejto problematiky je formulovaný jazykom študijného odboru *Bezpečnostné vedy*; je pritom vymedzený dostatočne, jednoznačne a v súlade s názvom habitačnej práce.

Habilitantka JUDr. et Mgr. Mária Mamajková, PhD. svoju prácou a dosiahnutými výsledkami spracovania preukázala schopnosť spracovať zvolený odborný problém v kontexte s komparáciou, analýzou a s vypracovaním adekvátneho záveru. Habitačná práca spĺňa z hľadiska dosiahnutých výsledkov požiadavky kladené na kvalifikačné práce v danom odbore.

#### **Vedecký prínos habitačnej práce :**

Pre potreby spracovania habitačnej práce habilitantka využila svoje teoretické vedomosti, názory popredných odborníkov, praktické skúsenosti vyplývajúce z odbornej praxe a vedeckého výskumu, názory odborníkov, ktoré boli publikované v odbornej literatúre a nemalú dávku vlastnej tvorivosti a schopnosti tieto pramene analyzovať a syntetizovať do logicky a štrukturálne definovaných okruhov najdôležitejších problémov týkajúcich sa tohto bezpečnostno-právneho problému. Tejto skutočnosti zodpovedá aj koncepcia posudzovanej práce, ktorá je rozčlenená do šiestich kapitol, ktoré na seba logicky nadvádzajú.

Habitačná práca JUDr. et Mgr. Márie Mamajkovej, PhD. má charakter vedeckej práce, keďže habilitantka na základe priebežného vlastného pozorovania a spracovania a s využitím dostatočného dokladového materiálu, ako aj vedeckých metód preukázala schopnosť a pripravenosť samostatne vedecky a tvorivo pracovať v oblasti skúmania bezpečnostno-právnej vedy. Pri takto zvolenej téme habitačnej práce sa obsahové spracovanie práce počalo vhodným spôsobom. Habitačná práca v dostatočnom rozsahu charakterizovala drony, ktoré nám poskytujú nepredstaviteľné možnosti a sú nepochybne právnou aj technickou výzvou, preto je nevhynutné konštanthe rozvíjať túto oblasť najmä čo sa týka využívania bezpilotných prostriedkov vo verejnej sfére, pričom dôkazom tejto potreby je aj spomínaná pandémia.

Za vedecký prínos možno považovať postrehy a námety k poznaniu tohto problému a poukázaniu na jeho význam pre skúmanie v odbore Bezpečnostné vedy. Ako uviedla autorka, až takmer polovica opýtaných nemá žiadne poznatky o normách, ktoré v súčasnosti už možno označiť za plnohodnotné subodvetvie práva. Keďže štvrtina opýtaných uviedla, že „skôr nemá“ vedomosť o akomkoľvek normatívnom zakotvení dronov v právnom poriadku Slovenskej republiky, možno z celkového súčtu dekukovať, že až tri štvrtiny dotazovaných nemá v zásade žiadne poznatky o regulácii bezpilotných prostriedkov, navyše pri legislatíve Európskej únie boli tieto výsledky ešte horšie. Inými slovami, znalosť právnej úpravy bezpilotných prostriedkov si dovolím bez váhania označiť za nedostatočnú s jednoznačnou potrebou tieto obzory poslucháčom rozšíriť. V tomto smere totiž platí, že

absencia znalostí o nových technológiách (zdôrazňujem, že nielen ich funkcia, ale aj ich právneho rámca) znižuje až neguje akúkoľvek flexibilitu spoločnosti pri reagovaní na krízové situácie.

Habilitantka v práci preukázala schopnosť dostačujúceho stupňa abstrakcie, analýzy a syntézy poznatkov a dokázala, že má dostatočný prehľad v existujúcej problematike.

Na základe podrobného preštudovania a komparovania môžem zhodnotiť, že habilitačná práca JUDr. et Mgr. Márie Mamajkovej, PhD. je prínosom pre ďalší rozvoj bezpečnostno-právnej vedy v oblasti dronov a bezpilotných prostriedkov, resp. bezpilotných lietadiel. Habilitačná práca prináša nové vedecké poznatky, čím sa preukázala schopnosť habilitantky spracovať zvolený odborný problém odboru Bezpečnostné vedy s medzioborovým prístupom a závermi. Na základe vlastného doterajšieho výskumu problematiky s využitím vedeckého odborového potenciálu prináša zásadné poznatky a teoretické východiská.

Habilitantka JUDr. et Mgr. Mária Mamajková, PhD., v oponovanej habilitačnej práci preukázala vysokú spôsobilosť a schopnosť využívať tvorivo vedecké metódy práce. Preukázala, že ovláda bezpečnostno-právnu terminológiu a vie ju vhodne využiť pri vedeckom skúmaní. Posudzovaná habilitačná práca nad mieru spĺňa všetky požadované kritériá pre tento druh práce.

#### Záver hodnotenia :

- I. Odporúčam habilitačnú prácu JUDr. et Mgr. Márie Mamajkovej, PhD. na vedeckú a pedagogickú rozpravu pred habilitačnou komisiu a oponentov habilitačnej práce Akadémie Policajného zboru v Bratislave schválených a vymenovaných Vedeckou radou Akadémie Policajného zboru v Bratislave dňa 27. 05. 2020;
- II. Odporúčam, aby v prípade úspešnej ústnej obhajoby habilitačnej práce a správnemu a kvalifikovanému zodpovedaniu otázok a pripomienok členov habilitačnej komisie, oponentov, prípadne ostatných účastníkov obhajoby bol JUDr. et Mgr. Márie Mamajkovej, PhD. Vedeckou radou Akadémie Policajného zboru v Bratislave udelený vedecko-pedagogický titul "docent" ("doc.") v študijnom odbore *Bezpečnostné vedy*.

Na záver navrhujem, aby habilitantka odpovedala na otázku:

*Bližšie charakterizujte Rozsudok Všeobecného súdu (siedma komora) z 28. apríla 2016; Sharif University of Technology v. Rada Európskej únie, sp. zn. 62015TJ0052, vec: T-52/15 z 28.04.2016, argumentujúci v bode 64 a 66 bezpilotnými vzdušnými prostriedkami ([drony]) a súvisiacimi zariadeniami a ich špeciálnymi navrhnutými súčasťami.*

V Banskej Bystrici, dňa 15. júla 2020



.....  
prof. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD.  
oponent